Script Fiesta

Z „EKIERKĄ" NA NAJLEPSZY SCENARIUSZ EUROPEJSKI 2019

Case study filmu „Portret kobiety w ogniu"(2019) z Arturem Wyrzykowskim

Kino Elektronik
8 III 2020, 14:30

KOMENTARZ DLA CZYTELNICZKI

Miła czytelniczko (lub czytelniku)!

Ta analiza była prezentowana na festiwalu, więc wiele kontrowersyjnych lub niezrozumiałych tez tłumaczyłem na żywo. Ludziom się podobało, więc chyba mówiłem dobrze.

REKLAMA

www.nieskonczone.pl
www.storylab.pro
www.scriptfiesta.pl

i jeszcze takie lokowanie idealizmu dla chętnych www.politykotki.pl

OCENA OGÓLNA

Moja subiektywna ocena: Cudo.
Ponieważ: Ten film spełnia wszystkie oczekiwania widza (moje).

Jakie to oczekiwania?
Niech każdy wypisze, czego oczekuje od filmu w ogóle.
Wszystko, co wypiszemy, można przyporządkować do jednego z tych czterech punktów:

- Zaangażowanie intelektualne => ciekawość => domaganie się informacji, szukanie odpowiedzi
- Zaangażowanie emocjonalne => emocje => automatyczne rekcje emocjonalne
- Przesłanie => morał, mądrość
- Wiarygodność => konsekwencja (ale nie prawdopodobieństwo)

Ta opowieść spełnia wszystkie te oczekiwania. Czyli jest angażująca emocjonalnie i intelektualnie, ma czytelne przesłanie i jest wiarygodna. (Ewentualnie możemy się przyczepić, że Heloise nie czuje zapachu farby, gdy jest w pokoju malarki. Jednak wiele osób nie zwróci na to uwagi. Mi to nie przeszkadza.)

GATUNEK

Czyli: 1 Obietnica dla widza.
2 Kod, którym opowiadana jest opowieść.
3 Umowa, którą autor zawiera z widzem, nawet jeśli autor tego nie chce. Ponieważ widz widział inne filmy to, oglądając ten film, porówna go z innymi, przyporządkuje go do jakiegoś gatunku i zbuduje swoje gatunkowe oczekiwania. Więc lepiej niech każdy autor ma tego świadomość i dostosuje się do oczekiwań widza!

- Melodramat
- Psychologiczny
- Historyczny
- Kostiumowy
- Thriller (do połowy – czy to problem?)
- Feministyczny
- Artystyczny

Nie ma złych odpowiedzi, bo to widzowie określają, jaki gatunek opowieści rozpoznają.
Omówmy nasze oczekiwania związane z każdym z tych gatunków i sprawdźmy, jak ten film spełnia te oczekiwania.

KONSTRUKCJA OPOWIEŚCI

1 Kto jest bohaterką i jak wygląda jej zwykłe życie?

Marianne, około 25 lat

- świat — Francja, dawno temu, kobiety nie decydują o sobie, nie ma miejsca na miłość.
- charakter — Pewna siebie, wymagająca, opanowana, zdolna, zna się na tym, co robi.
- rutyna — Nauczycielka, malarka, jeździ na koniec świata, żeby pracować.
- relacje — Nie wiadomo. Wchodzi w nowy świat, wszystkie relacje buduje od zera.

Retrospekcja: Cofamy się o kilka lat. Na tyle dużo, że Marianne nie chce tego wspominać i na tyle mało, że wygląda tak samo.

2 Co nagle zaburza jej zwykłe życie?

Zaburzenie musi być czymś, co przełamuje rutynę. Czymś niespodziewanym dla bohaterki.

- Marianne musi namalować portret Heloise, która nie może wiedzieć, że jest malowana. (15 minuta)

3 Na osiągnięcie jakiego konkretnego celu decyduje się w wyniku tego zaburzenia? Jaki ma plan? Jaka jest stawka?

Cel musi być konkretny, to znaczy, że jesteśmy w stanie wyobrazić sobie scenę, która jednoznacznie pokazuje, czy udało się osiągnąć cel.

- Marianne decyduje się przyjąć zlecenie namalowania obrazu. (17 minuta)

- Jej plan to uważnie obserwować Heloise i utrzymać tajemnicę.

- Stawką dla Marianne są pieniądze. (Nie wiemy nic, żeby jej kariera była stawką, czyli żeby czekały ją jakieś negatywne konsekwencje, jeśli nie uda się dobrze namalować obrazu.)
Stawką jej pracy przyszłość Heloise.

- Główne pytanie dramaturgiczne to: „Czy Marianne uda się wypełnić zlecenie i namalować portret Heloise?"
Czyli gdy to pytanie zostanie odpowiedziane, to film się skończy.

4 Jakie przeszkody napotyka realizując ten plan?

- Heolise wchodzi do pokoju Marianne, gdzie jest sprzęt do malowania (22 minuta)
- Marianne nie jest w stanie malować z pamięci (29 minuta)
- Marianne przypadkiem zdradziła tajemnicę w rozmowie (32 minuta)
- Heloise prawie nakryła Marianne w jej sukni (36 minuta)
- Heloise prawie nakryła Marianne z rękami brudnymi od farby (41 minuta)
- Heloise wyznaje Marianne miłość: "w samotności poczułam się wolna, ale poczułam też brak ciebie" (42 minuta)
- Heloise krytykuje portret i sposób malowania Marianne (50 minuta)

PUNKT ŚRODKOWY (53 minuta)
Malowanie od nowa, ale na nowych zasadach: szczerość, współpraca, romans.
Odwrócenie relacji: władza Heloise nad Marianne.

- Marianne zakochuje się w Heloise (77 minuta)

W pierwszej połowie opowieść ma dużo przeszkód (thriller), w drugiej połowie dużo mniej dzieje się w akcji, a więcej w relacjach (romans). W drugiej połowie pojawia się też wątek B, czyli aborcja Sophie, ale on nie jest przeszkodą na drodze Marianne do celu. Byłby przeszkodą, gdyby np. przez pomoc Sophie Marianne mogłaby nie zdążyć namalować obraz w terminie.

5 Czego na swój temat uczy się w wyniku pokonywania tych przeszkód? Lub czego ktoś inny uczy się dzięki niej?

• Marianne zmienia się jako artystka. Uczy się malować według swoich emocji, a nie według ustalonych reguł.

• Heloise zmienia się jako osoba. Staje się silna, pewna siebie, otwarta na świat. Nie ucieka przed życiem, docenia miłość, którą przeżyła i trzyma się tego uczucia.

6 Jak wykorzystuje tę naukę w kulminacji? Czy osiąga swój cel?

Kulminacja to moment największego napięcia, w którym ostatecznie wyjaśnia się odpowiedź na główne pytanie dramaturgiczne.

• Dzięki temu, że Marianne zmieniła swoje podejście do sztuki, stała się lepszą artystką i udaje jej się namalować piękny obraz, który wszyscy akceptują. Zlecenie wykonane, misja się kończy.
(108 minuta)

KONSTRUKCJA OPOWIEŚCI

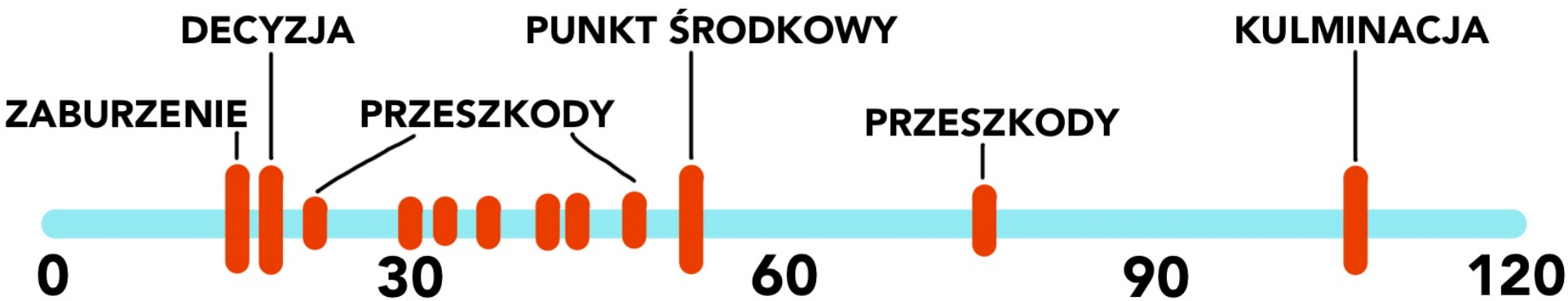

PRZESŁANIE OPOWIEŚCI

W większości opowieści przesłanie wynika z tego, czego uczy się bohaterka, pokonując przeszkody na drodze do celu. Albo z tego, czego dzięki niej uczą się inni.

- **„Prawdziwa sztuka nie akceptuje zasad i ograniczeń, wynika z emocji."**

- **„Brak miłości oznacza śmierć"**

1 Dzięki miłości (wspomnieniu miłości) Heloise już nie boi się przyszłości.
2 Siostra Heloise wolała się zabić niż żyć bez miłości.
3 (Trochę na siłę, ale tylko trochę) Aborcja. Niechciane dzieci ze związków, w których nie ma miłości, nie mogą się urodzić. Tak musi zdecydować Sophie i tak musiała kiedyś zdecydować Marianne.

- **„Miłość poety jest więcej warta niż miłość kochanka"**

1 Dla Marianne i Heloise jedyna miłość możliwa w tym świecie, to wspomnienie miłości, którą miały przez moment.
2 Niezależnie czy Orfeusz sam się odwrócił, czy Eurydyka go zawołała – w obu wersjach któreś z kochanków wybiera miłość poety, czyli woli się rozstać i mieć wspomnienie pięknej miłości.

TEMAT OPOWIEŚCI

- **Dyskryminacja kobiet**

1 Kobiety bez prawa do decydowania o własnym życiu (Marianne, Heloise, siostra, matka)
2 Kobiety bez prawa do tworzenia sztuki pod własnym nazwiskiem (Marianne)
3 Kobiety powielające przemocowe zachowania wobec kobiet (matka)
4 Kobiety pozostawione sobie z niechcianą ciążą (Sophie)

- **Malowanie**

Narzędzia, proces, zasady, idea, kontekst, branża.

Oba tematy zostały bardzo dobrze wyeksponowane. Czyli po objerzeniu filmu dużo wiemy na każdy z tych tematów.

8 SEKWENCJI

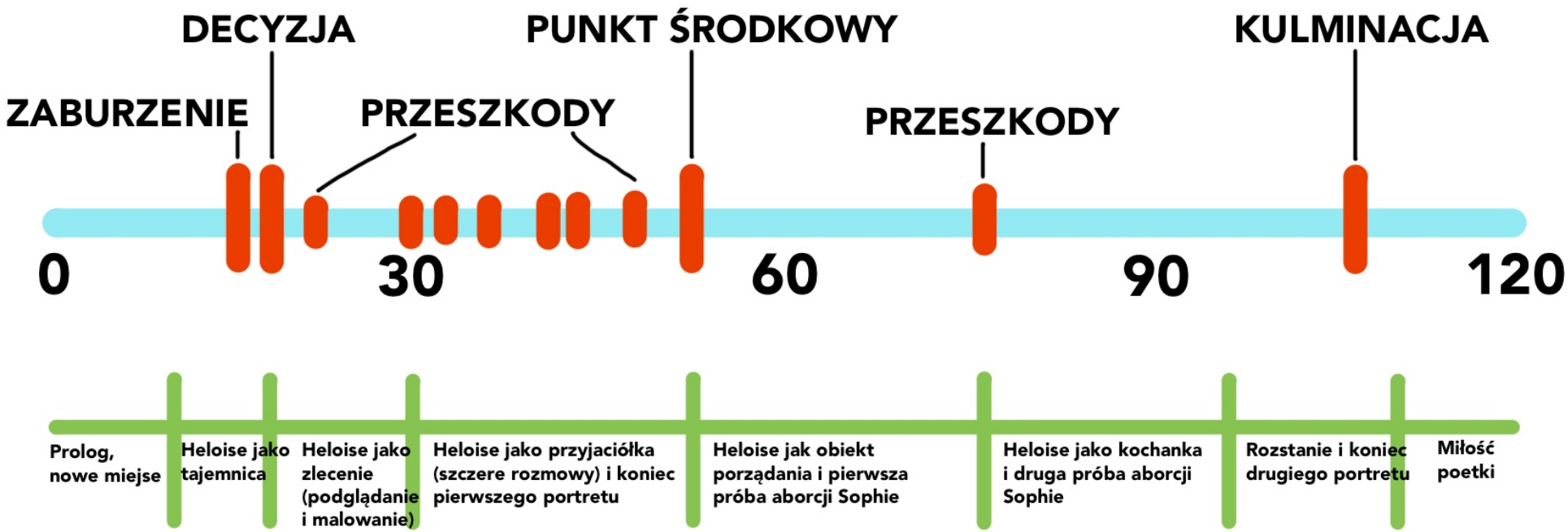
DECYZJA
PUNKT ŚRODKOWY
KULMINACJA
ZABURZENIE
PRZESZKODY
PRZESZKODY
0
30
60
90
120
Prolog, nowe miejse
Heloise jako tajemnica
Heloise jako zlecenie (podglądanie i malowanie)
Heloise jako przyjaciółka (szczere rozmowy) i koniec pierwszego portretu
Heloise jak obiekt porządania i pierwsza próba aborcji Sophie
Heloise jako kochanka i druga próba aborcji Sophie
Rozstanie i koniec drugiego portretu
Miłość poetki

WĄTEK B: ABORCJA SOPHIE

Ten wątek jest organiczny dla tej opowieści, ponieważ:

• Wpływa na przemianę bohaterki. Marianne malując scenę aborcji, staje się lepszą artystką.

• Wpływa na rozwój relacji Marianne i Heloise. Spędzają razem mnóstwo czasu, między innymi, na romantycznym ognisku, gdzie Marianne zakochuje się w Hoelise. Marianne wyznaje Heloise, że ma doświadczenie w miłości. Heloise imponuje Marianne, gdy zachęcając ją do przełamywania tabu i malowania sceny aborcji.

• Wpływa na ekspozycję tematu. Dopełnia portret dyskryminacji kobiet w tamtym świecie, które same muszą radzić sobie z problemami stworzonymi przez mężczyzn.

• Wpływa na czytelność przesłania. Pokazuje, że brak miłości to brak życia. (Trochę na siłę, ale tylko trochę.)

Do tego ma jeszcze jeden ogromny plus: dramaturgię. Czyli dzięki temu wątkowi w drugiej połowie coś się dzieje.

MARIANNE + HELOISE

- Marianne poznaje Heloise (18 minuta)
- Marianne odkrywa przed Heloise świat sztuki (książki, muzyka), ale powstrzymuje ją przed łamaniem zasad (bieganie, pływanie) (18-30 minuta)
- Marianne zaczyna zaprzyjaźniać się z Heloise (30 minuta)
- Heloise zainteresowała się Marianne (38 minuta)
- Heloise wyznaje Marianne miłość, matka potwierdza (42 minuta)
- Heloise potrafi ocenić pracę Marianne (50 minuta)
- Heloise dobrze zna Marianne (65 minuta)
- Heloise imponuje Marianne (74 minuta)
- Heloise uwodzi Marianne (79 minuta)
- Heloise rozwija Marianne jako artystkę (90 minuta)
- Heloise uczy Marianne narkotyków (92 minuta)
- Marianne opuszcza Heloise (97 minuta)
- Marianne wraca, by się pożegnać (99 minuta)
- Marianne ostatecznie rozstaje się z Heloise (111 minuta)

To Heloise jest stroną, która rozwija tę relację. Marianne jest reaktywna, jest naszym punktem widzenia na miłosną intrygę Heloise.

POZOSTAŁE RELACJE

Marianne + Sophie (dynamiczna)
Najpierw Sophie pomaga Marianne, porządkuje jej wiedzę na temat domu i daje jej rady.
Potem Marianne pomaga Sophie w aborcji.

Marianne + matka (dynamiczna)
Najpierw matka ustala zasady i Marianne z nią knuje.
Potem Marianne knuje przeciwko niej.

Heloise + matka (statyczna)
Matka traktuje córkę jak towar, którym zapłaci za bilet do ukochanego domu, chociaż oczekuje od niej czułości.
Heloise jest całkiem zamknięta przed matką.

Heloise + Sophie (statyczna)
Relacja pani i służki. W rozwiązywaniu problemu Sophie Heloise jest towarzyszką Marianne.

SPOSÓB OPOWIADANIA

- Perspektywa: Wszystko obserwujemy z punktu widzenia Marianne. Ona prowadzi nas przez opowieść.
- Wiedza widza: W retrospekcji wiemy zawsze tyle, ile Marianne. Z nią odkrywamy świat.
- Zarządzanie czasem: Precyzyjna komunikacja na temat dni. Codzienna rutyna: rano praca (podglądanie lub pozowanie), wieczorem sytuacje towarzyskie. W sumie 16 dni w retrospekcji.
- Monolog zza kadru: Sporadycznie. Gdy Marianne podgląda Heloise na początku swojej misji i gdy po latach opowiada o dwóch spotkaniach z nią. Nie wiadomo, kto jest adresatem tego monologu. Monolog na początku opowieści zdaje się wykorzystany intencjonalnie. Ale rozwija temat malowania i przypomina, że to opowieść bohaterki z perspektywy czasu
- Cytaty: Mit o Orfeuszu i Eurydyce. Utwór muzyczny o zbliżającej się burzy.

PYTANIA WIDZA

Czyli jak budowane jest zaangażowanie intelektualne widza. Kiedy widz dostaje coś, na co może czekać:

0.02	Jaka jest historia obrazu?
0.05	Po co Marianne przyjechała na koniec świata?
0.09	Co będzie malować?
0.12	Czy uda jej się namalować portret Heloise z pamięci?
0.12	Dlaczego inny malarz nie był w stanie jej namalować?
0.12	Co się stało z siostrą Heloise?
0.14	Jak wygląda Heloise? (mówią o niej, o jej włosach, obraz z jej twarzą zniszczony, w jej sukni jest Sophie)
0.18	Dlaczego siostra się zabiła?
0.19	Czy Heloise też skoczy i się zabije?
0.22	Czy Heloise odkryje prawdę, że Marianna przyjechała ją malować?
0.27	Czy Marianne zdąży w sześć dni?
0.32	Czy Marianne sama przypadkiem zdradzi swoją tajemnicę?

0.40	Czy Heloise wyzna Marianne miłość?
	Czy którejś z nich uda się nie doprowadzić do ślubu Heloise?
0.42	Co zrobi Marianne z wyznaniem miłości?
0.43	Czy portret spodoba się Heloise?
0.45	Czy Marianne spali portret, który namalowała?
0.52	Czy za drugim razem się uda namalować portret?
	Czy matka zgodzi się na drugą szansę?
	Czy zakochana Heloise pomoże?
0.54	Czy Marianne też się zakocha?
0.55	Czy Sophie uda się zrobić aborcję?
1.20	Czy Marianne i Sophie będą parą?
1.24	Czy ich romans się wyda?
1.25	Czy za drugim razem Sophie uda się zrobić aborcję?
1.38	Czy Marianne spróbuje odzyskać Heloise?
1.47	Czy matka widziała, jak śpią i wie o ich romansie?
1.47	Czy portret spodoba się matce?
1.48	Czy coś powstrzyma ich rozstanie?
1.51	Czy Marianne zrobi coś, widząc wyznanie miłości na obrazie?
1.54	Czy zakochana Heloise zauważy Marianne?

DZIĘKUJĘ, BYŁO MI BARDZO MIŁO.
PO WIĘCEJ DOUCZEK ZAPRASZAM NA
WWW.NIESKONCZONE.PL

ORAZ DO WWW.STORYLAB.PRO
I NA WWW.SCRIPTFIESTA.PL